

POLIO

ZPRAVODAJ ASOCIACE POLIO / JARO 2024

POLIO na Anifilmu

ANIMOVANÝ FILM KLÁRY KUBENKOVÉ
V KATEGORII STUDENTSKÝ FILM

asociace
polio

Zpravodaj Asociace polio

Číslo: 1-2/2025, **ISSN:** 2570-8228, **NÁKLAD:** 500 ks, **CENA:** zdarma, **VYDÁVÁ:** Asociace polio, Jabloňová 2891/2, 10600 Praha 10, IČ 00570656, **REDAKCE:** Výbor Asociace polio, **REDAKČNÍ RADA:** Michal Haindl, Marcela Stránská, Eva Příbylová, Zuzana Šišková, Alena Vobořilová, Libuše Zušťáková, **FOTOGRAFIE:** z archivu Asociace polio, Klára Kubenková, Bohdan Holomíček, Pavel Čech, Laco Csik, Karel Majer, Jarka Šebestová, Zuzana Šišková, **GRAFIKA:** Daniel Růžicka, **TISK:** GRAFOTECHNA PLUS, s.r.o., **DISTRIBUCE:** Česká pošta, s.p.

Zpravodaj Asociace polio vychází za finanční podpory Úřadu vlády České republiky

Obsah

ČINNOST ASOCIACE POLIO

- 4 Editorial
- 5 EPU AGM 2025 ve Španělsku
- 6 Globální problémy Sabinovy vakcíny
- 7 Výsledky studie aplikace imunoglobulinu pacientům po prodělané dětské obrně
- 8 Otazníky kolem post polio syndromu
- 13 Vzpomínáme

KULTURNÍ VYŽÍTÍ

- 14 POLIO na Anifilmu

STŘÍPKY OBRANÁŘSKÝCH ŽIVOTŮ

- 19 Pajdání
- 22 AOS: automobilové orientační soutěže čtenáři nám píší

ČTENÁŘI NÁM PÍŠÍ

- 25 Jak jsme zastavili EuroCity
- 27 Památník naděje FDR
- 28 Pocta překonávání fyzických bariér

INFORMACE, RADY A TIPY

- 30 Pomůcky pro řešení mobility
- 31 Příspěvek na bydlení v roce 2025
- 32 Možnost vjezdu na pěší zónu u držitele průkazu ZTP, ZTP/P
- 33 Hranice škody se zvýší na 200 tisíc
- 34 Zvýšení příspěvku na pořízení motorového vozidla
- 36 Informace k výměně průkazu ZTP
- 38 Veřejná schůze Asociace Polio

Zpravodajem čtenáře provázejí postavičky z animovaného dokumentu Kláry Kubenkové *POLIO*.

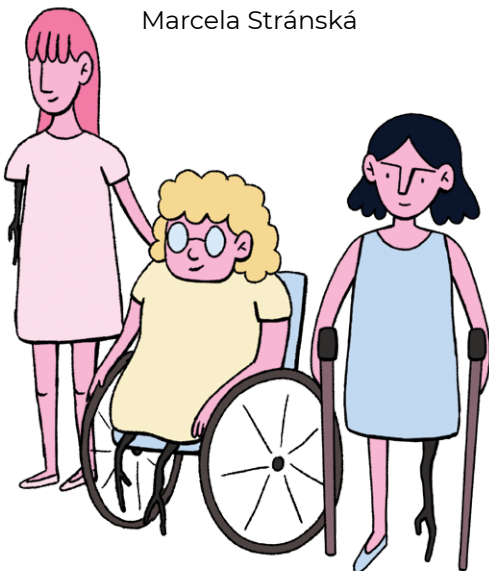

Editorial

Aktuální číslo Zpravodaje se vám dostává do rukou v době, kdy se svět neustále mění a my s ním, a hledáme způsoby, jak najít vnitřní balanc. Jarní číslo otevírá prostor pro zpomalení a prohloubení vnitřní harmonie skrze poutavé články, informace, rozhovor. Tradičně něco sportu, povídání, rad. 35. výročí založení Asociace polio jsme zahájili pohledem na PPS na XVIII. sympoziu v Janských Lázních, ale čeká nás celoroční oslava tohoto založení akcemi, které si sami připravíme – v rekondicích, ve Zpravodaji, na Festivalu OOO.

Tak pojďme najít balanc na hraně mezi pohybem a klidem, slovy a obrazy, uměním a životem.

Inspirativní čtení přeje
Marcela Stránská

EPU AGM 2025 ve Španělsku

TEXT Michal Haindl

Letošní všeobecné zasedání Evropské unie polio (AGM – EPU) se bude konat 29.–31. 5. ve španělském městě Burgos. Přestože Burgos nemá komerční letiště a tedy cesta vyžaduje let do Madridu a následně ještě dvě hodiny vlakem do Burgosu, důvodem je založení skupiny pro studium polia na Univerzitě v Burgosu (Faculty of Health Sciences) profesorem Jeronimo Gonzales Bernalem.

Dalším důvodem je současné založení nové španělské organizace Federación de Entidades de Polio y Síndrome Postpolio de España (FEP) se sídlem v Tarragoně, po zrušení několika lokálních organizací jako byl člen EPU – Euskadiko Polio Elkarte.

EPU bohužel v poslední době zasáhly nemilé personální změny. Jednání v Burgosu proběhlo bez sympatického a obětavého EPU prezidenta Davida Mitchella, který z vážných zdravotních důvodů musel rezignovat v únoru na svoji funkci. EPU v současnosti vede viceprezident Pat McGillion z Irska. Podobně ze zdravotních důvodů rezignovala na podzim EPU po-

kladní Tine Tournicourt z Belgie. Její rezignace je také problém, protože EPU je registrovaná v Belgii.

Naší dlouhodobou snahou je rozšíření EPU do co nejvíce evropských zemí. Sám jsem v uplynulém roce kontaktoval kolegy v deseti zemích (v Bulharsku, Chorvatsku, Kypru, Řecku, Litvě, Lucembursku, Maltě, Rumunsku, Srbsku, a Ukrajině) bohužel zatím s nulovým výsledkem. Podobně ostatní ředitelé EPU s novými evropskými členy neuspěli. Zřejmým důvodem je stárnoucí evropská populace obrněných. Mladší obrnění, kteří jsou hlavně ve Francii, Velké Británii a Německu jsou imigranti s minimálním zájmem o naše polio organizace. ■

FOTO Diana Polekhina z Unsplash.com

Globální problémy Sabinovy vakcíny

TEXT Michal Haindl

Genetická nestabilita živého oslabeného viru polia a jeho následná zpětná přeměna do virulentní formy (circulating vaccine-derived poliovirus – cVDPV) je v současné době původcem většiny paralytických onemocnění dětskou obrnou ve světě.

Jde o 200 až 400 případů ročně v převážně afrických zemích, kde nedostatečné a prakticky nedosažitelné potřebné procento proočkovanosti dětí vytváří ideální podmínky pro tuto zpětnou mutaci viru. Ani Evropa ale nemůže být v klidu, protože již v polovině evropských zemí není očkování proti dětské obrně povinné, a tedy i imunita proti obrně neustále klesá.

GPEI (Global Polio Eradication Initiative) stanovila duben 2016 pro přechod z trivalentní tOPV (Sabinova vakcína) na bivalentní vakcínu bOPV po vyloučení druhého sérotypu polia. Poslední výskyt divokého polio viru typu II byl totiž detekován v roce 1999 v Indii a typu III v roce 2012 v Nigerii a Pákistánu. To ale neznamená skutečné vymizení těchto

sérotypů, protože většina nakažení dětskou obrnou není vůbec detekována. Za osm let od přechodu na bOPV se ale vyskytlo v 53 zemích světa více než 3300 případů paralytické obrny způsobené sérotypem cVDPV2 a zvládnutí této epidemie stálo téměř 2 miliardy dolarů.

Je tedy zřejmé, že vymýcení dětské obrny je drahý běh na dlouhou dobu a také mnohem obtížnější, než byly původní optimistické odhady otců zakladatelů GPEI. K dosažení tohoto cíle by pomohlo vyvinutí nové bezpečnější vakcíny, než je současná Sabinova vakcína. Nicméně i po ideálním vymýcení dětské obrny její hrozba nezmizí. Od roku 2002 je totiž znám postup, jak uměle a nepříliš obtížně syntetizovat polio virus. ■

Výsledky studie aplikace imunoglobulinu pacientům po prodělané dětské obrně

TEXT Michal Haindl

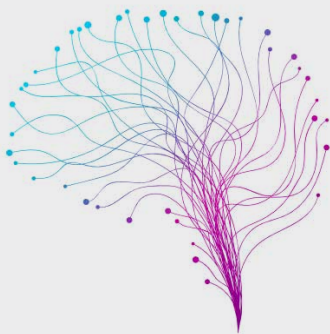
Před čtyřmi lety jsme byli my obrnáři, trpící následky prodělané dětské obrny, lákáni k účasti na slepé farmaceutické studii firmy Grifols, spočívající každý měsíc po dobu jednoho roku v intravenózním podávání imunoglobulinu 5% Flebogamma DIF (IVIG) v dávce 1 g/kg. Imunoglobulinová léčba je jinak indikovaná u dospělých a dětských pacientů ve věku od 2 let k léčbě primární imunodeficiency, je velmi nákladná a obecně zvyšuje imunitu i proti běžným nákazám.

Jednalo se o výjimečný zájem o léčbu postpolio syndromu v jinak opomíjené oblasti lékařského výzkumu. Firmě se podařilo získat 191 obrnářů z Evropy z 95% s postižením dolních končetin. Polovina účastníků dostávala imunoglobulin a druhá placebo. Studie byla vyhodnocena letos v březnu s pozitivním výsledkem při testu chůze. Testovala se vzdálenost ušlá za dvě minuty v 52. týdnu, která byla v průměru 12,75 metru, což odpovídá průměrnému zlepšení o 6,07 metru oproti skupině s placebem. Léčení pacienti také vykazovali větší vytrvalost měřenou vzdáleností za šest minut chůze, kdy na konci léčby ušli v průměru 29,16 metrů, což odpovídá průměrnému zlepše-

ní o 15,8 metrů oproti začátku léčby. Podle studie byla léčba bezpečná a dobře tolerovaná s podobným bezpečnostním profilem jako při podávání IVIG v jiných indikacích. Mezi možná rizika léčby imunoglobulinem patří žilní nebo arteriální trombóza, selhání ledvin, omezení pohybu a kardiovaskulární rizikové faktory. Přestože se jednalo o mimořádně vysoké a dlouhodobé dávky starším pacientům, studie neuvádí žádný výskyt nežádoucích důsledků léčby.

Výsledky studie jsou tedy mírně pozitivní, ovšem je potřeba nezapomínat, že studie byla řízena výrobcem přípravku na omezeném vzorku pacientů. ■

XVIII. Symposium Janské Lázně Neurodegenerativní onemocnění a s tím související poruchy

Otazníky kolem post polio syndromu

TEXT Vladimír Vondřejš

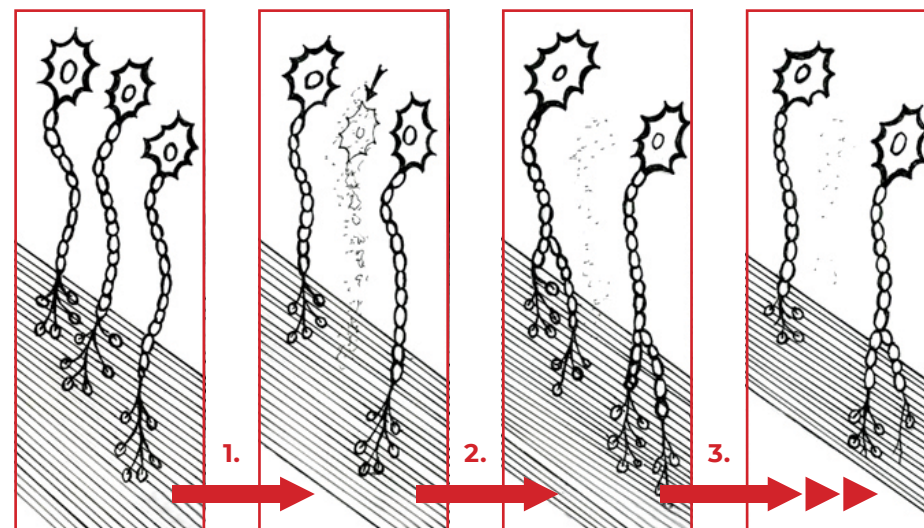
9.-10. ledna 2025 se konal v Janských Lázních XVIII. ročník symposia *Neurodegenerativní onemocnění a s tím související poruchy*. Na něm mj. zazněly přednáška M. Tararoshchenka, M.D., *Postpoliomyelitický syndrom* a přednáška doc. RNDr. V. Vondřejse, CSc., *Otazníky kolem post polio syndromu*, kterou přednesla PhDr. Marcela Stránská, předsedkyně AP jako první příspěvek k připomenutí 35. výročí založení Asociace polio.

OTAZNÍKY KOLEM POST POLIO SYNDROMU

PPS startuje obvykle asi po 30 až 40 letech od začátku infekce poliovirem, a to v návaznosti na paralytickou formu přenosné dětské obrny, při které na počátku dochází k rychlému poškození až usmrcení různě velké frakce motorických neuronů.

Jaká je hlavní příčina PPS?

Za hlavní příčinu PPS se považuje opožděné vymírání neuronů, které přežily útok poliovirů v infekční fázi obrny (**následující obrázek, šipka 1**) a byly během rekonvalescence upraveny větvením axonů tak, aby mohly inervovat více svalových vláken (**šipka 2**), což vedlo k dočasnému zlepšení stavu postižených.

V důsledku přetížení neuronů však později startuje postupným „vyhořením“ neuronů post polio syndrom (PPS) (**šipka 3**). Na detailní průběh děje, který vede k vymírání, není jednotný názor. Po objevu opožděného poklesu kondice došlo v 80. letech minulého století k postupnému vymezování PPS, které je ale dodnes velmi mlhavé a sestává ze seznamu projevů a komplikací, které tento jev popisují, přičemž u každého nositele této diagnózy se nemusí vyskytovat plný počet příznaků a vyslovení diagnózy závisí většinou na výpovědích vyšetřovaného. V padesátých letech 20. století bylo zahájeno očkování nejdříve v USA. U nás byla eradikace dokončena roku 1960 a trvá dodnes. Teprve roku 1988 bylo odstartováno očkování globální, jímž bylo záhy dosaženo úspěchu na celém světě, ale dodnes není světová eradikace

v několika státech úplně dokončena a nelze tudíž ustat s globálním očkováním, což je konečným cílem akce. Téměř dokončená akce je však považována za vysoce úspěšnou.

Úspěchy globální eradikace obrny mají však řadu nepříznivých následků...

- a) Obrna se začala předčasně považovat za prakticky vyhlazenou.
- b) Předčasný je i úbytek zájmu rodičů o očkování jejich dětí v zemích, kde eradikace již dávno proběhla.
- c) Postupně ustal výzkum PPS.
- d) A hlavně se pomalu zapomíná, že ti, kteří onemocněli před zahájením očkování a většinou již trpí PPS, ještě přežívají a potřebují náležitou péči. Jde většinou o seniory v neproduktivním věku, což zájem o ně ještě snižuje. Používaná terapie není optimální.

Přijetí PPS mezi diagnózy si vynutilo závažné změny ve strategii léčby následků obrny, které jsou však zaměřené přednostně na uvedenou hlavní příčinu PPS, tj. změny se snaží zabránit nebo alespoň zpomalit vymírání přetížených neuronů. Pro nedostatek času se budu zabývat podrobněji pouze hlavními změnami:

Jaké jsou hlavní změny postupů léčby postižených obrnou s přihlédnutím k PPS?

Změny v šetření energie: Je třeba zmírnit fyzickou aktivitu postižených, často odpočívat a nevystavovat se únavě, včas používat pomůcky pro ulehčení chůze (např. hole, chodítka, invalidní vozíky nebo různé motorové dopravní prostředky šetřící energii) a dále pomůcky usnadňující vstávání (např. zvýšené sedadlo na záchodě, podpěry ve sprše, anebo používání přístrojů a pomůcek usnadňujících dýchání).

Změny terapie: Je třeba se naučit cvičením, která posilují a jsou méně namáhavá, jako je plavání a vodní aerobik. Cvičit každý druhý den uvolněně. Cvičit ale nepřetěžovat svaly ani klouby, necvičit proti odporu, do únavy a bolesti.

Další náměty na předcházení obtížím v této oblasti: Přestat používat elektrické pulzy k indukci svalových záškubů. Limitovat aktivity vyvolávající bolest nebo únavu. Předcházet prochlazení, vyhnout se pádům, zaměřit se na udržování zdravého

životního stylu a tím předcházet onemocněním vedoucím k imobilizaci a vyčerpání. Při potížích s dýcháním se chránit před infekcí.

Jaké nové poznatky přicházejí na příklad z vesmíru?

V článcích o problémech kosmonautů za stavu snížené až nulové přitažlivosti zemské, kdy na pohyby se spotřebuje minimum energie, takže svaly nejsou dostatečně zaměstnané se poukazuje na úbytek svaloviny a pevnosti kostí, protože nejsou tak zatížené, jako na povrchu zemském při stání, chození a běhu. Problémy jako kosmonauti, mohou za určitých okolností zažívat i lidé na povrchu zemském. Snížená svalová námaha se dostavuje např. při dlouhém posedávání a polehávání, ale také při cvičení ve vodě, která nadnáší a při používání různých pomůcek ulevujících zátěži páteře a nohou. V tomto případě např. hůl sníží zátěž na nohu a páteř tím, že její podstatnou část přenesou na ruku. Tyto analogy by nebyly tak závažné, kdyby kosmonauti po dlouhodobém pobytu ve snížené gravitaci nezjistili, že po návratu z vesmírných cest na zemi mají problémy s chůzí způsobenou ztrátou svalové hmoty a případně i problémy s křehkostí kostí, neboť i hustota jejich hmoty se během letu sníží. Úbytek svalů je mnohem rychlejší, protože činí dokonce asi 20 % za deset dnů v beztíži. Kostí ubývají rychlostí menší, jen

asi přes 1 % za měsíc na oběžné dráze v mezinárodní kosmické stanici. Naštěstí, zatím se zdá, že tyto ztráty jsou vratné. Usilovným cvičením je lze anulovat, ale trvá to dlouho. Zkoušené prevenci cvičením za letu se zatím sto procentně nedaří.

Souhrn závažných poučení od kosmonautů

a) Vedle hlavní příčiny PPS, která je reprezentována „vyhořením neuronů“, se objevuje konkurenční příčina označovaná jako „kosmická“, protože je zažívána nejen kosmonauty, nýbrž také nositeli PPS.

b) Úpravy terapie pro léčení obrny, které byly provedeny po objevu PPS, nejsou optimální, protože jsou sice vhodné pro potlačování hnutí dlouhodobě příliš namáhaných přeživších a upravených neuronů, ale současně indukují i neblahé následky „kosmických příčin“.

c) „Kosmické“ příčiny nejsou zažívány pouze nositeli PPS a kosmonauty, nýbrž navíc i obrovskou frakcí světové populace, která prostě podlehl tlaku efektů informační revoluce. Tuto hrozbu si lidstvo zatím dostatečně neuvědomuje, i když se již výrazně projevuje ve statistikách o výskytu obezity a šíření psychických obtíží, na nichž se podílí pochopitelně ještě jiné příčiny.

Pokusy o nalezení způsobu prevence NASA-výzkumem se zatím většinou nejeví jako řešení apli-

kovatelná jednoduše i na PPS, ale poznatky až dosud získané jsou inspirující a jejich kolekce se intenzívně zvětšuje.

Nadějná řešení „kosmických“ problémů však přinášejí také studie o hibernantech

Poznatky o hibernujících bytostech mohou být přínosné, protože tyto organizmy prodělávají dlouhý zimní spánek při snížené teplotě, a to často prakticky bez pohybu, příjmu potravy a pravidelného vyměšování. Po probuzení na jaře se hned musí postarat o potravu, záhy se začnou množit a někteří musí unikat před dravci, což by se jim patrně nedařilo, kdyby jim svaly příliš zeslábly a kosti zkrehly.

CO RADÍ SYSEL PÁSKOVANÝ?

Sysel páskovaný svým zimním spánkem prozradil, jak příroda umí předcházet ztrátě hmoty svalů i po dlouhodobé nehybnosti.

FOTO: Alamy Anand z Unsplash.com

Nadějné výsledky pocházejí z Reganovy laboratoře v USA, kde se zaměřují na studium zatím jednoho druhu. Během zimního spánku tyto syslové štěpí proteiny za vzniku močoviny. Tato jedovatá látka přechází do střev, kde je rozkládána na sloučeniny, které se vracejí zpět do krevního oběhu a jsou opět použity na výstavbu svaloviny, takže úbytek je kompenzován.

FOTO David Clode z Unsplash.com

Když se však zvířatům podají antibiotika, která účinkují proti bakteriím střevní flóry, tento proces se naruší a při hibernaci dochází k úbytku hmoty svalů. To naznačuje, že ve střevech těchto zvířat jsou patrně přítomny bakterie, které pro svého hostitele zajistí recirkulaci dusíku močoviny, což způsobí, že úbytek svaloviny bude potlačen. To křísí naději, že podobnou službu by tyto bakterie po spolknutí v pilulce mohly poskytnout kosmonautům.

Takže držíme palce i dalším skupinám, které kromě nositelů PPS mohou trpět „kosmickými obtížemi“.

U nositelů PPS jsou však ještě k řešení dva problémy navíc. Ti totiž již úbytkem svaloviny dlouhodobě strádají a v postupu Reganovy skupiny jde o zásah preventivní. Navíc, kromě problémů „kosmických“ se u nich projevuje ještě „vyhoření neuronů“. Nicméně naděje umírá poslední a hledají se i další možnosti.

NADĚJE OD KOROVCE JEDOVATÉHO SE JMENUJE EXENDIN-4

Roku 2012 byla endokrinologovi J. Engovi udělena prestižní cena „Zlatá husa“ za objev mimořádného významu pro zdravotnictví. John Eng roku 1992 izoloval z jedu Korovce jedovatého, hibernujícího ještěra, kterého můžete vidět v brněnské a jihlavské ZOO, zázračnou látku, exendin-4. Je to oligopeptid velice podobný savčímu hormonu GLP-1, který zvyšuje produkci inzulínu, ale je velice nestabilní. Exendin-4 a řada oligopeptidů od něj odvozených se proto uplatňuje již jako lék proti cukrovce. U exendinu-4 se navíc ukázalo, že je schopen stabilizovat neurony, což je vlastnost velmi nadějná i pro řadu neurodegenerativních chorob, u nichž probíhá v současnosti velmi úspěšný výzkum. O testování účinku na PPS však ještě nikdo ani neuvažoval.

A NA ZÁVĚR DOPORUČENÍ NOVÝCH SMĚRŮ PRO OBNOVENÝ VÝZKUM PPS:

- Zaměřit se na přesnější vymezení terapie cvičením tak, aby se nejen oddalovalo vyčerpání přetížených neuronů, ale zejména, aby doporučené změny nevyvolávaly výrazné prohlubování „kosmických obtíží“.
- Prohloubit výzkum „kosmických problémů“, které kosmonauti sdíle-

jí nejen s nositeli PPS a také s velkou frakcí světové populace, ale i s přihlédnutím ke specifickým PPS.

- Prohloubit výzkum látek stabilizujících neurony a stimulujících posilování svalů i bez cvičení a nových postupů sloužících pro regeneraci nervů za účasti gliových buněk. Takové látky byly objeveny, ale vyvolávají i vedlejší efekty. Pro nedostatek času se jimi v tomto sdělení nezabýváme. ■

Vzpomínáme

*Opět nás zastihly smutné zprávy
o odchodu našich členů a kamarádů.
Připomeňme si je, prosím.*

Ing. Jan **Havelec**
z Prahy 9, 82 let

Ing. CSc. Olga **Vaništová**
z Prahy 9, 88 let

Miloslava **Viková**
z Hrabyně, 87 roků

FOTO T. Holowaychuk z Unsplash.com

TEXT Marcela Stránská FOTO Klára Kubenková

6.–11. května 2025 se koná v Liberci 24. ročník Mezinárodního festivalu animovaných filmů Anifilm. Tato významná akce přináší to nejzajímavější ze současné světové a české animované tvorby v osmi kategoriích – od celovečerních filmů přes krátkometrážní snímky a studentské filmy až po virtuální realitu, soutěže a je jediným mezinárodním soutěžním festivalem v České republice, zaměřeným na animovaný film.

V národní soutěži Český obzor se pak každoročně „utkají“ celovečerní, krátké a studentské filmy, seriály, videoklipy a zakázková tvorba. Nás, obrně, bude zajímat především soutěž národní studentské tvorby. V kategorii studentský film se totiž objeví animovaný film *POLIO*, který

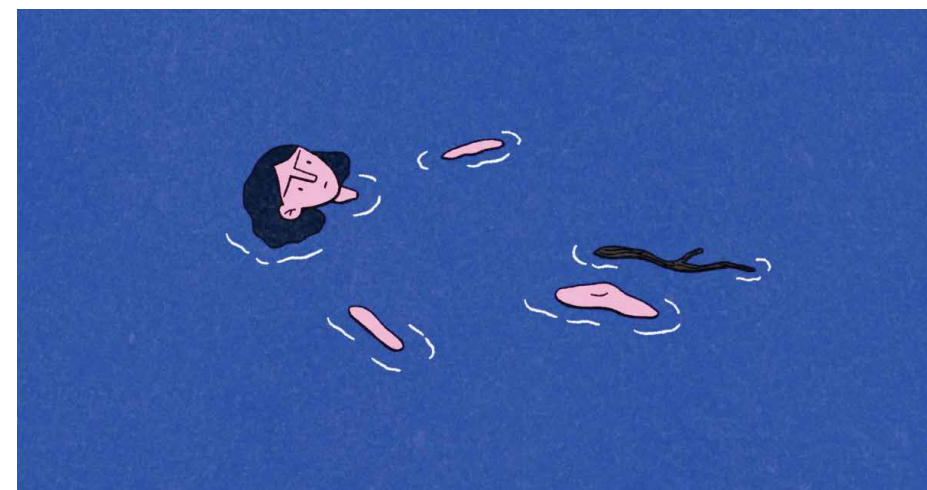
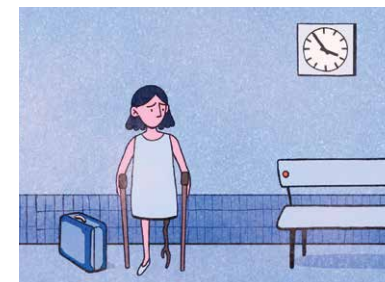
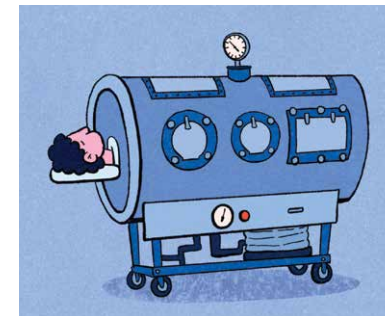
režírovala Klára Kubenková. Tak ať se daří, budeme držet palce.

A tak jsme se – Hana Opravilová, Jarka Šebestová a já – s autorkou krátkého animovaného filmu *POLIO*, studentkou druhého ročníku FAMU v Praze Klárou Kubenkovou

– poprvé sešly koncem roku 2023 v Centru na Smíchově.

Klárka jako režisérka přišla se zvukařem Mikulášem Pekárkem, my byly připravené, při sklence červeného vína jsme ze sebe chrlily příběhy a úvahy a příklady. Až došlo místo v nahrávání.

V průběhu roku 2024 jsme se sešly ještě několikrát, trénovaly výslovnost, lovily v paměti. Pokročilejší level bylo nahrávání přímo ve studiu FAMU, to už jsme chodily každá zvlášť a drilovaly dané pasáže. Jarka s klidným hlasem byla nakonec nejlepší představitelkou. Pak jsme držely Kláře palce u zkoušek a o prázdninách přišla zpráva – animované *POLIO* je na světě. Tak až budete číst jarní Zpravodaj, vězte, už bude po mezinárodním festivalu Anifilm, a na základě dohody s režisérkou filmu bude Asociace polio moci snímek dokonce i použít v propagaci boje proti obrně.

CO SI O ANIMOVANÉM FILMU S AUTORKOU KLÁROU KUBENKOVOU POVÍDALA MARCELA STRÁNSKÁ

Jak se dostane studentka 2. ročníku FAMU k tématu polio?

Ve 2. ročníku máme na katedře animace za úkol vytvořit animovaný dokument o délce zhruba pěti minut. O letních prázdninách před začátkem druháku jsem proto hledala zajímavá témata, která bych mohla zpracovat do tohoto žánru. A tehdy mě můj přítel nasměroval na své prarodiče a na polio. O nemoci jsem věděla, ale rozhodla jsem se ji více prozkoumat. Co mě nejvíce zaujalo, byl životní optimismus a odhodlání lidí s polií – to byl důvod, proč jsem hlavně o těchto lidech chtěla dokument udělat. Také mi přišlo nesmírně zajímavé (a strašidelné) vyprávění o experimentální léčbě.

Byli lidé ochotni spolupracovat?

Všichni byli připraveni o své nemoci mluvit. O lázeňské léčbě, dětském stýskání po rodičích, vyrovnávání se s postižením, hledání si přiměřeného zaměstnání, životní náplně. Domluvily jsme se s trojicí nejochotnějších, Hanou, Marcelou a Jaroslavou.

Jak spolupráce probíhala?

Scházely jsme se v Centru AP, zde probíhalo nahrávání rozhovorů se zvukařem Mikulášem Pekárkem,

střídal se mé otázky, jejich vzpomínky. Nahrávání v kolektivu bylo zásadní pro pochopení tématu, sblížení se s respondenty a také jsem díky němu získala spoustu skvělých popisů a vzpomínek, které byly řečeny velmi spontánně. Nahrávky byly kvalitní, ale rozhodla jsem se mít ve filmu pouze jeden hlas, který by vše vyprávěl, a proto bylo potřeba jít do Studia FAMU a nahrát voiceover „načisto“. Ve FAMU Studiu jsme již měli připravený scénář, který jsme zkoušeli nahrávat s různými protagonistkami a hledali jsme nejvhodnější hlas, zkoušeli mnoho způsobů intonace, výslovnosti, rychlosti vyprávění. To chtělo velkou trpělivost od všech zúčastněných, kterým za to moc děkuji!

Váš pohled na polio a následky, přenesený na displej počítače, byl akceptován?

Co se týče výtvarného zpracování, rozhodla jsem se postižené části těla zobrazit jako suché větve. Trochu jsem se bála, co na to obrnáři řeknou, ale naštěstí se jim tato vizuální metafora líbila a dokázali se s ní ztotožnit. Jinak jsem se vizuál filmu snažila udělat odlehčeně a barevně, aby se na to divák rád díval a měl na konci pozitivní pocit.

Pomohlo Vám v tvorbě vnímání polio postiženými?

Jak z povídání vyplynulo, nemoc je zlá a nesmí se brát na lehkou váhu.

Prevence, odpovědnost s důrazem na povinné očkování je nejdůležitější. V mém celkovém dojmu po setkání s obrnáři ale převládala laskavost, statečnost, optimismus a odolnost při překonávání různých životních situací.. To je inspirativní.

Byla jste napnutá, jak hotové dílo kolektiv přijme?

Aktérky braly animovaný dokument jako dobrou věc, která by i Asociaci pomohla v jejich propagaci boje o eradikaci polio. Samozřejmě jsem se bála, co na výsledný animák řekne zbytek kolektivu, ale zatím každý jeden člověk, kterému jsem film ukázala byl za něj moc rád... A prý by si přáli, aby z toho byl celovečerník:D. Celovečerní animovaný film by mi bohužel zabral mnohem více let, výroba jen těchto pěti minut totiž trvala rok. Ale mám pocit, že se ten rok práce opravdu vyplatil.

Na 24. ročníku Anifilmu letos v květnu bude POLIO uvedeno, budeme všichni držet palce, aby se dobře uvedlo. Co dál?

Pro další ročník chystám pohádku. ■

*Podělte se o své
zážitky sportovních
nadšenců – 6. část*

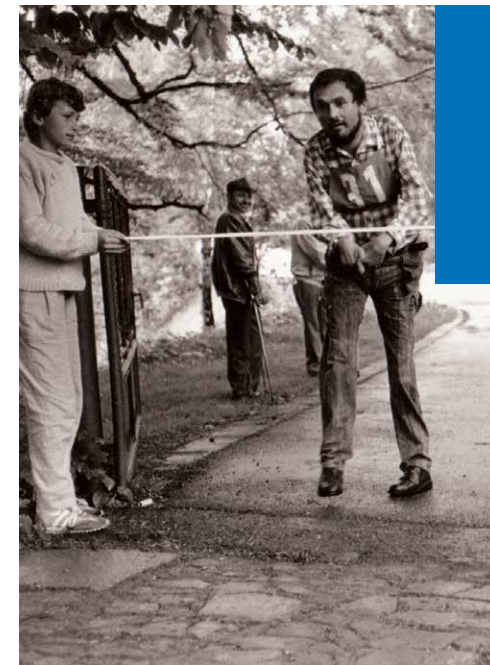

Pajdání

TEXT Zuzana Šišková **FOTO** Archiv

Bohdana Holomíčka, Pavel Čech, Karel Mayer

Několik obrnářů se mě nezávisle na sobě ptalo, proč se vracím k obrnářským aktivitám z dob našeho mládí a cítím, že i na stránkách Zpravodaje by měla zaznít odpověď. Jde svým způsobem o retrospektivu, stopu, kterou po sobě obrnáři zanechávají. Dnes jsme my obrnáři, ať chceme nebo nechceme, součástí historie. Pokud však o našem obrnářském společenství má v digitálním prostoru zůstat „stopa“, musíme ji vytvořit my sami. Aby byla autentická a skutečně vypovídající o tom, jací jsme, či jací jsme byli. Informaci o naší hrdosti, nezlomnosti, a i přes nepřízeň osudu o radosti ze života. Snažím se nás zachytit přes sport. Zachytit našima očima. Vybrala jsem si sport, který je mi blízký, ale stejně tak to mohly být naše mentální či manuální schopnosti. V našich řadách je řada vysokoškolsky vzdělaných odborníků i manuálně zručných lidí v celé řadě oborů od uměleckých až po rukodělné. A pokud se vrhnu do statistiky, až v nadprůměrném počtu. Nechci, aby „stopa“ o naší obrnářské komunitě byla zkreslená někým, kdo nás poznal pouze zprostředkovaně a z hodně velké dálky, plná patosu a lítosti. Přála bych si, aby byla skutečnou výpovědí o nás, obrnářích.

Pro většinu lidí slovo „pajdání“ zní hodně pejorativně. Ne tak pro hendikepované. Ti to slovo používají běžně pro svojí elegantní chůzi a dělají si jím sami ze sebe legraci neboli srandu. A obrnáři v Jánkách šli před časem ještě dál. Jeden „srandazávod“, který se konal v sedmdesátých a osmdesátých letech v Janských Lázních, pojmenovali „Pajdání“. Možná si někdo řekne, že „srandazávod“ nejde řadit mezi sporty, ale proč vlastně ne? Pro většinu obr-

nářů je i „srandazávod“ vrcholným sportovním výkonem, to mi věřte. Nejdůležitější nebyla výsledková listina, ale doprovodná atmosféra plná hektických příprav sportovních dresů, smíchu, hecování i povzbuzování. Fandili všichni okolo vytyčené trasy (místní, pacienti i turisté). Atmosféra jako na Mistrovství republiky ve vytrvalostním běhu. Včetně startovního výstřelu, občerstvení po trase, povzbuzování potleskem a cílové pásky.

A kořeny tohoto neuvěřitelného závodu? Vzpomeňte si jaké to bývávalo za našeho mlada při léčebných pobytech v Jánkách. Sešla se parta lidí podobného založení, a tak dlouho se hecovali až... A v roce 1976 se sešla skvělá parta lidí, v jejichž hlavách se zrodil nápad uspořádat běžecký závod pro obrnáře bez rozdílu rozsahu hendikepu. Nebudu jmenovat iniciátory. Nejspíš bych na někoho zapomněla, a to by mne

mrzelo. Poznáte je nejspíš na příložených fotografiích. Jisté je, že nápad si vymazlili tak, že měl parametry regulérního běžeckého závodu. Vytyčili trať, obstarali startovní čísla, startovací pistoli, vyráběli sportovní doplňky (čelenka s nápisem polio-jogging či „francka“ na kříž přes rameno jako příklad), občerstvení pro běžce i cílová páska.

Mělo jít pouze o jeden závod, který však všechny nadchl tak moc, že měl nakonec deset pokračování. Trať prvního závodu (delší trasa 1,5 km) měla start u koncové cedule Svobody nad Úpou a cíl u Bellevue. Kratší část pak start u cedule začátek Janských Lázní a cíl také u Bellevue. Každý si mohl vybrat podle své kondice, počtu ortéz či počtu „francek“.

Prvního závodu se zúčastnilo kolem 25ti závodníků, ale hned další rok jich bylo mnohem víc a někteří závodníci přijížděli do Jánek pou-

ze kvůli závodu. Co se v průběhu změnilo, byla trasa závodu, a to kvůli bezpečnosti závodníků (start u křižovatky k léčebně Vesna, brutální kopec k Vesně, kolem kostela a cíl v Malé kolonádě, kratší trasa kostel-kolonáda). Kája Mayer například popisuje, že chtěl start běhu natáčet, ale než se vzpamatoval, už byli běžci daleko za startem. Tak moc působil vyplavený adrenalin a nejspíš i velká dávka endorfinů, protože smích a radost je jejich nekonečný zdroj.

Foto-dokumentaci z těchto závodů dělal i náš dvorní fotograf, kterému se za toto označení předem omlouvám, a tím byl Bohdan Holomíček. Ale i amatérští fotografové z řad polio (Pavel Čech, Karel Mayer). Některé fotografie z osobních archivů jmenovaných pro dodání autentičnosti psanému slovu příkládám a mnozí se na nich jistě poznáte ve své mladší verzi. ■

*„Pajdání“
je jedinečný
důkaz toho,
jak jsme
byli a snad
i jsme hraví
a neustále
plní nápadů.*

AOS: automobilové orientační soutěže

TEXT Zuzana Šišková FOTO Archiv Ladislava Csika

Jedním ze sportů, který také vtáhl některé obrnáře je, AOS – automobilové orientační soutěže. Před rokem 1989 byla zkratka BOAS – branně orientační automobilové soutěže, protože v té době byly včleněny i branné prvky jako je střelba ze vzduchovky, odhad vzdálenosti, orientační běh, zdravotvěda, jízda zručnosti.

Hendikepovaní sportovci se zúčastňovali běžně soutěží pro zdravé AOS sportovce, ale i naopak. Automobilové kluby invalidů samy pořádaly soutěže, kterých se zúčastňovali sportovci zdraví i hendikepovaní. Toto propojení vytvářelo mnohá celoživotní přátelství mezi „aosáky“ a vliv hendikepu se naprosto stíral. Za mě ideální propojení.

Píšu o AOS tak trochu zasvěceně, protože i my s manželem Vlastíkem jsme se na určitou dobu nechali pohltit jízdou podle slepých map, azimutů, chlupatých čar, či „pohádek“, ale hlavně přátelstvím, které v komunitě orientačního automobilového sportu existovalo. Jen jsme nikdy nedosáhli takových výsledků, abychom je oslavovali. Nejspíš mojí

vinou, protože já držela v rukou itineráře, měřítka, umísťovala slepé mapy, výjezdy a příjezdy do daného bodu podle azimutu, zapisovala průjezdní body a tak podobně. Já byla spolujezdec, který byl zodpovědný za to, že jsme dost často bloudili. Moc mě bavilo po dojezdu sledovat zapálené diskuse soutěžících o správném průjezdu trati a uvědomit si tak, kde všude jsme měli projíždět a neprojeli. Závodění nám dvěma nedalo vítězství, ale dalo nám dlouholetá přátelství a automobilové zkušenosti pro běžný život.

Kdo ale z obrnářů naprosto propadl orientačnímu automobilovému sportu a dosáhl úspěchů jak v roli závodníka, tak v roli organizátora, byl Ladislav (Laco) Csík, Slovák s maďarskými kořeny, který se trvale usadil na začátku osmdesátých letech poblíž Prahy. Výborný řidič i organizátor akcí pro hendikepované, a to nejen AOS.

Podle jeho vyprávění se s orientačním automobilovým sportem poprvé setkal už v roce 1977, kdy se víceméně shodou okolností zúčastnil BOAS v Liptovském Mikuláši. Tehdy ještě jako spolujezdec v bratislavské posádce. Závodů pořádal tehdejší Svaz invalidů a zúčastnilo se jej neuvěřitelných devadesát dvoučlenných posádek. První závod a hned sedmé místo.

Po usazení na okraji Prahy se aktivně zapojil do činnosti Autoklubu Žižkov, který v Petrovicích pořádal v roce 1997–1999 BOAS. V té době autokluby patřily pod Svazarm, proto byly do jízdních soutěží včleněny i branné prvky. V roce 1999 se autokluby včlenily pod ÚAMK a jejich součástí byly i AMKI (automotokluby invalidů). V Praze vznikl Autoklub hendikepovaných motoristů a Laco Csík jej mnoho let aktivně s plným nasazením vedl. Autoklub hendikepovaných motoristů Praha hned následující rok začal pořádat soutěže.

”

*Závod se jede
v běžném
silničním provozu.*

Nasadili si latku hodně vysoko a od roku 2000 pořádali Mistrovství republiky v AOS zdravotně postižených motoristů, ale i posádek bez hendikepu, Český pohár v AOS a dokonce i Mezinárodní středoevropský pohár. Uspořádat takovéto soutěže je velmi náročné a vyžaduje koordinaci mnoha lidí a plné nasazení. Jen postavit trať, vyladit jí, aby byla bez chyb a zadání mělo pouze jedno řešení, vyžaduje odbornost a hlubokou znalost dopravních předpisů i pravidel AOS. Závod se jede v běžném silničním provozu, ale jeho konání se musí nahlásit na Policii a striktně se dodržují pravidla silniční

ního provozu. K tomu zajistit potřebnou techniku a ostatní servis pro soutěžící a v neposlední řadě i oslovit sponzory pro zajištění cen. Přes organizační zátěž Laco Csik, tentokrát už jako řidič, byl se svým spolujezdcem i na startovní listině jako závodníci. V roce 2004 se dokonce stali Mistry republiky v AOS zdravotně postižených motoristů a vyhlášení Ústředním automotoklubem jako nejúspěšnější posádka v AOS mezi hendikepovanými sportovci.

Autokluby hendikepovaných motoristů organizovaly i rychlostní soutěže automobilů s ručním ovládáním na brněnském Masarykovu okruhu, a dokonce i s mezinárodní účastí. Tam se hendikepovaní řidiči mohli poprvé setkat se zahraničními typy ručního ovládání, a to nastartovalo rychlejší technický posun i v našich vodách. Laco Csik se svým spolujezdcem se jich zúčastňovali v letech 2001 až 2005 a stejně jako ostatní hendikepovaní řidiči si pochvalovali, že si mohou vyzkoušet své řidičské

schopnosti i v náročných podmínkách okruhu. Pochvalovali si i školy smyku pro řidiče aut s ručním ovládáním ve Vysokém Mýtě. Všechny tyto aktivity zlepšovaly řidičské schopnosti hendikepovaných řidičů v běžném silničním provozu.

Jenomže jak roky letěly a přibývaly různé technické možnosti pro orientaci aut v silničním provozu, přestaly být AOSky, kde se vše řešilo pouze hlavou, zajímavé a soutěží postupně ubývalo. Láda Csik ukončil svojí závodnickou činnost, ale plynule přešel k pořádání rekonstrukčních pobytů pro hendikepované a k pořádání poznávacích výletů po naší zemi, ale i za její hranice.

Laco Csik naplno využil a pořád využívá všechny svoje schopnosti. Nejprve v roli závodníka a následně v roli organizátora různých akcí pro hendikepované. Od roku 1992 vedl a vede i organizaci SPCCH v ČR, z.s. ZO Jirny, Šestajovice, Zeleneč (Svaz postižených civilizačními chorobami, www.spcch.cz/zo-jirny).

Je skvělé, že jsou pořád ještě lidé, kteří se snaží udělat cokoli i pro druhé a Láda k nim rozhodně patří. A přiznám se, že by bylo fajn, kdyby jej oslovila i činnost Asociace polio, ale to je pouze na něm. Uvědomuji si však, že se všechno nedá stihnout tak, aby měl člověk dobrý pocit z odvedené práce. ■

FOTO Transly Translation Agency z Unsplash.com

Jak jsme zastavili EuroCity

TEXT Libuše Zušťáková

Mnozí obrnáři jsou, ač na invalidním vozíku, vášnivými cestovateli nejrůznějšími dopravními prostředky. Můj choť miluje vlaky a na radu zkušených kamarádů se rozhodl použít tento tradiční dopravní prostředek k návštěvě svého rodného Děčína.

Akci předcházelo jednání s drahami ohledně technických podmínek, což proběhlo uspokojivě, pouze s pár – tedy více – telefonními hovory a blahosklonnými ujištěními, že to bude vše přímo hračka. V den D jsme se s patřičným předstihem dostavili na Hlavní nádraží a oddali se čekání na styčného důstojníka, nám přislíbeného jako pomocníka a strážného anděla. Dostavil se,

sice volným tempem a po urgenci, v podobě milé paní. Ovšem ani tato pověřená osoba nezmohla nic proti specialitě „Hlavasu“, spočívající v očividné snaze upevnit kondici cestujících před samotnou cestou vlakem. Jestli jste v poslední době cestovali z tohoto historického místa, jistě si vzpomenete na vývěsní tabuli s odjezdy a příjezdy, na níž se časové údaje zavile objevují na po-

slední chvíli, kdy váš vlak má za dvě minuty odjet. Poté vyrazíte dlouhou chodbou k perónu, přičemž trénink ve sprintu je výhodou. Pokud ovšem táhnete kufr a vřeštícího potomka, o adrenalin ve vysoké dávce máte postaráno. Ale našinec na „električku“ nahodí nejvyšší rychlost pro tento druh přibližovadla povolenou a při troše štěstí zvolí správný východ na nástupiště. Moje drahá polovice to zvládla bez problémů, já opěšalá o dvou francouzských holích jsem na tom byla hůř. Hůř jsem na tom byla i s nástupem do určitého vagonu, kdežto výsuvná plošina vynesla manžela lehce na vyšší úroveň. Kapánek se jim sice zasekl kolečky, leč nebudeme detailisty, že.

Cesta probíhala v klidu, choť nostalgicky vzpomínal na časy, kdy z rodné hroudy odjížděl do Prahy na kolej. Tedy je to už dlouho, ale povídal o tom tak, jako by jezdil koněspřežkou. Vylodění ve staroslavném městě Děčíně proběhlo v klidu, prošli, či lépe projeli jsme městem, zastavili se na hřbitově u manželových rodičů, on MHD, já rozhazovačně taxíkem. Cenu jsem mužovi pošeptala, aby se předkové neobraceli v hrobě. Cestu zpět jsme si zpříjemnili v nádražní restauraci (vaří tam dobře, dávají velké porce a místní štamgasti ochotně otvírali dveře, aby električák mohl důstojně vjet dovnitř). Vládla pohoda, ovšem netušili jsme, co nás vkrátku čeká.

V čas odjezdu jsme ukázněně čekali na nástupišti. Rychlík EuroCity přisvištěl načas a zaměstnanci nádraží přistavili plošinu pro vozík. Ale ouha! Chybička se vloudila a příslušní činítele, ač pyšní na toto nové zařízení, si s ním jaksi nevěděli rady. Sešlo se jich asi osm, radili se, ba vypadalo to i na spor mezi odborníky.

Shodli se jedině v konstatování, že „ta stará plošina byla lepší“. To už jsem absolvovala výstup do vozu a s postupem času, když se neobjevoval ani električák, natož můj muž, začala jsem mít obavy. Se mnou znepokojeně pokukovala ke vchodu vozičkářka, která přicestovala s „mechaničákem“ z Berlína a nejspíš ji polekalo, že její cesta skončí na nádraží v Děčíně, nikoli v cílové stanici v Praze. Tak jsme se bály obě, ostatní pasažéři nejspíš také, jen děčínští nádražáci byli ponořeni do problému, ale jinak si zjevně starosti nedělali. Když konečně přemluvili plošinu k činnosti, nabral rychlík zpoždění bezmála půl hodiny.

No, do Prahy jsme dojeli, já sešla zcela sešlá z vagónu, Vláďa sjel pomocí techniky, rovněž německá vozičkářka (její partner se vehementně domáhal, aby ho spustili rovněž plošinou). (Marně.) S úlevou vystoupili i ostatní. Od té doby jsme vlakem s vozíkem nejeli. Tato cesta však byla nezapomenutelná – komupak se podaří zdržet EuroCity? ■

Památník naděje FDR

TEXT Zuzana Šišková FOTO Jitka Šilhánová

O Památníku Franklina D. Roosevelta, amerického politika a státníka, 32. prezidenta USA, FDR Hope Memorial, se příliš nemluví, ale jeho existence se nás obrněnů velice silně emočně dotýká.

Památník je umístěn na Rooseveltově ostrově v New Yorku, ale v našich řadách jsou vášniví cestovatelé a mezi nejaktivnější patří Jitka Šilhánová, která rok co rok cestuje do různých zemí a velmi aktivně si plní své cestovatelské sny. Při její poslední cestě, kdy se vypravila do New Yorku, ji nohy zvláštní náhodou donesly k Památníku naděje FDR. Sama řekla – „Nic mě dlouho tak nedojalo jako Památník naděje na jižním cípu Rooseveltova ostrova v New Yorku.

Holčička v památníku má na noze stejnou ortézu jako nosím já a taky na pravé noze“. Proto si i Jitka podala s Rooseveltem a holčičkou ruku, jako symbol sdílení společných osudů.

Památník oslavuje vytrvalost Franklina D. Roosevelta, který navzdory ochrnutí nohou po infekci virem dětské obrny poskytuje inspiraci všem těm, kteří se potýkají s mimořádnými osobními výzvami všech forem postižení. ■

Pocta překonávání fyzických bariér

TEXT Marcela Stránská FOTO Jitka Šilhánová, foto z 30. let FDR

V roce 1970 se ještě na Rooseveltově ostrově v New Yorku nacházely nemocnice Coler a Goldwater, kde se léčily chronické nemoci, kdysi i inkluzivní komunita, polio.

Památník FDR Hope Memorial v parku Southpoint připomíná spojení F. D. Roosevelta s obrnou jako jeden z hlavních faktorů při konečné změně názvu ostrova na Ostrov naděje a lidé na invalidním vozíku se stali součástí jeho života. Rooseveltův ostrov je tedy živým památníkem FDR, u ikony pro handikepované se každý rok slaví i Den F.D.R.

Roosevelt Island Operating Corporation (RIOC) a Roosevelt Island Disabled Association (RIDA) oznámily plány na oslavu 31. výročí zákona o Američanech se zdravotním postižením (ADA) odhalením FDR Hope Memorial, tedy FDR Památník naděje, v roce 2010.

Sochařka Meredith Gang Bergmann '76 vytvořila bronzovou sochu prezidenta Franklina D. Roosevelta a malé dívky po obrně v rámci projektu FDR Hope Memorial; památník v nadživotní velikosti byl odhalen 17. 7. 2021.

Prezident na jednom ze svých podomácku vyrobených invalidních vozíků se svým pejskem Fala se otáčí a natahuje ruku, aby potřásl rukou tříleté Ruthie Bie, která je po obrně. A mezi oběma subjekty zůstal dostatek prostoru, který umožňuje fyzickou interakci se sochou. Kdokoli může vstoupit a potřást FDR nataženou rukou...

Jitka se o svůj zvláštní zážitek (včetně fotografií) s námi podělila a za to jí moc děkujeme.

Pomůcky pro řešení mobility

TEXT Alena Vobořilová ZDROJ Informace NRZP z 8. 1. 2025 FOTO altech.cz

NRZP dlouhodobě spolupracuje s firmou Altech a.s., která vyrábí různé kompenzační pomůcky pro osoby se zdravotním postižením, a to především pomůcky, které umožňují samostatný život a pomáhají k překonání architektonických bariér.

Jsou to různé nájezdové rampy, zdvihací plošiny, schodolezy, schodišťové plošiny a mnoho dalších. Je to největší česká firma v této oblasti, která je schopná zhotovit vše na míru a je schopna pomoci s vyřízením příspěvku na kompenzační pomůcku.

NRZP posílá v odkaze pod textem katalog firmy Altech, kde se můžete seznámit s jednotlivými výrobky a přímo kontaktovat pracoviště firmy, kde se vás velmi ochotně ujmou.

Brožuru Altech je možné u dané informace na webu NRZP stáhnout. ■

Příspěvek na bydlení v roce 2025

TEXT Alena Vobořilová

Příspěvek na bydlení je státní dávka, která pomáhá domácnostem s nízkými příjmy pokrýt náklady na bydlení. Je určen pro lidi, jejichž výdaje na bydlení (nájem, energie, voda, topení...) přesahují 30% jejich čistého příjmu a zároveň těchto 30% příjmu nepřekračuje stanovené normativní náklady na bydlení.

Normativní náklady jsou stanoveny jako průměrné náklady na bydlení pro příslušný počet osob v domácnosti se zohledněním formy bydlení a velikosti obce. Zároveň také určují i horní hranici přiměřených nákladů na bydlení, na které stát občanům v rámci příspěvku na bydlení přispívá. Rozhodují o tom, zda a v jaké výši bude mít občan nárok na příspěvek na bydlení.

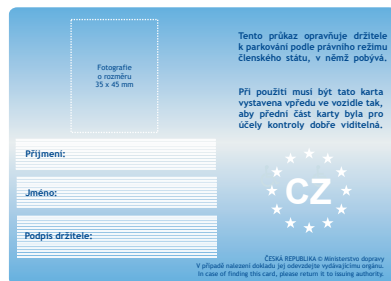
Nařízením vlády č. 465/2024 Sb. se od 1.1.2025 zvýšily částky normativních a srovnatelných nákladů (kromě pevných paliv, kde se normativy naopak snižují), což znamená možnost zvýšení příspěvku na bydlení pro stávající příjemce, a také možnost získání příspěvku na bydlení pro další osoby, které na něj dosud neměly nárok. Žádat mohou lidé žijící ve vlastním a družstevním bydlení, v nájmu a podnájmu nebo ve služebním bytě, vlastník, který užívá k trvalému byd-

lení stavbu pro individuální či rodinnou rekreaci, splňuje-li požadavky na trvalé bydlení.

Protože podmínky pro přiznání příspěvku jsou nyní příznivější a příspěvek může činit až několik tisíc korun měsíčně, doporučuji našim členům, kteří mají potíže s pokrytím nákladů na bydlení s ohledem na své příjmy, obrátit se na příslušný úřad práce a zjistit, zda by splnili podmínky pro přiznání příspěvku na bydlení, mohli jej pobírat a tím svou situaci zlepšit. ■

FOTO Brandon Griggs z Unsplash.com

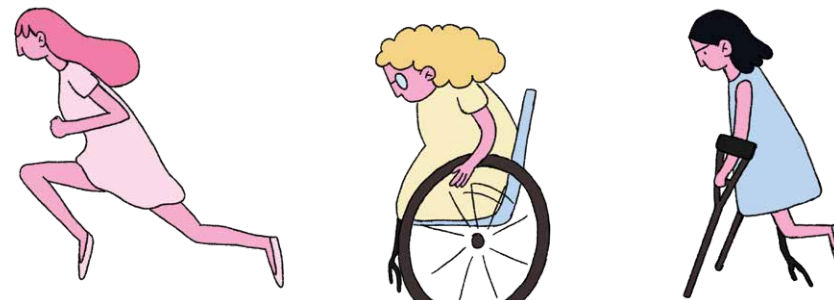
Možnost vjezdu na pěší zónu u držitele průkazu ZTP, ZTP/P

TEXT Redakce **ZDROJ** Helpnet, Informační portál, pracovníci Poradny Ligy vozíčkářů

Držitel průkazu ZTP, ZTP/P s Parkovacím průkazem může zastavit a stát na nezbytně nutnou dobu také na pěší zóně (kde je pošta, banka, bankomat, obchod s potravinami apod.).

Dle § 67 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, mohou v jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, vozidla, označená parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením vjíždět i do oblasti označené dopravní značkou „Pěší zóna“. Dále mohou v jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, vozidla označená parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením vjíždět i tam, kde je značka „Zákaz vjezdu“ omezena dodatkovými tabulkami

„JEN ZÁSBOVÁNÍ“, „MIMO ZÁSBOVÁNÍ“, „JEN DOPRAVNÍ OBSLUHA“ a „MIMO DOPRAVNÍ OBSLUHU“. Také nemusí v jednotlivých případech a je-li to naléhavě nutné, po dobu nezbytně potřebnou řidiči motorového vozidla označeného parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením dodržovat zákaz stání a zákaz stání vyplývající z dopravní značky „zákaz stání“. Nesmí ale přitom být ohrožena bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích. ■

POVINNÉ HLÁŠENÍ DOPRAVNÍ NEHODY POLICII

Hranice škody se zvýší na 200 tisíc

TEXT Redakce **ZDROJ** Garáž.cz, 18. 3.

Před námi je velká změna v povinnosti volat policii k dopravní nehodě. Až dosud byla jednou z podmínek odhadovaná výše škody nad 100 000 Kč, tato hranice se nyní posouvá nahoru na 200 tisíc korun.

Návrh je součástí novely zákona o silničním provozu. Dosud platí, že povinnost volat policii při dopravní nehodě je v případech, kdy došlo během kolize ke zranění osob, poškození majetku třetí osoby nebo pokud účastníci dopravní nehody sami nemohou zabezpečit obnovení silničního provozu (půjčené nebo firemní auto se do poškození majetku třetí osoby nepočítá, stejně tak není majetkem třetí osoby sražená divoká/lesní zvěř). Pokud se událost obešla bez zranění a účastníci se shodli na všem včetně výše škody do 100 tisíc korun, stačilo vyplnit záznam o nehodě a předat jej své pojišťovně.

Ale navýšily se ceny aut i oprav, limit notně zastaral. Policie k nehodám pod 200 tisíc korun nebude vyjíždět vůbec, v případě, že ji účastníci nehody přivolají, může situaci řešit zjednodušeným způsobem. Díky novele přibude možnost pořizovat společný záznam o dopravní nehodě, která nemusí být oznámena policii, prostřednictvím webové aplikace spravované Českou kanceláří pojistitelů. Novela zákona o silničním provozu má ulevit dopravním policistům, protože administrativní zátěž spojená s těmito nehodami má přímý dopad na jejich kapacity, například v oblasti dohledu nad bezpečností silničního provozu. ■

Zvýšení příspěvku na pořízení motorového vozidla

TEXT Alena Vobořilová

Zákonem č. 461/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se mění některé další zákony, se mění od 1.1.2025 výše příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla.

Ustanovení § 10 odstavec 5 zákona číslo 329/2011 Sb. upravuje nově výši příspěvku na pořízení motorového vozidla. Vzhledem k tomu, že se tato záležitost týká většiny obrnářů, tak pro lepší orientaci našich čtenářů uvádím znění tohoto odstavce, i dále odstavců 6) a 7), které obsahuje další upřesnění.

(5) Výše příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla, není-li dále stanoveno jinak, činí

a) 285 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných nižší nebo roven šestnáctinásobku částky životního minima jednotlivce nebo životního minima společně posuzovaných osob podle zákona o životním a existenčním

minimu 9) nebo je-li tento příspěvek poskytován nezletilé osobě, pozdějších předpisů,

b) 265 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných vyšší než šestnáctinásobek částky životního minima uvedeného v písmenu a), avšak nižší nebo roven sedmnáctinásobku této částky,

c) 245 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných vyšší než sedmnáctinásobek částky životního minima uvedeného v písmenu a), avšak nižší nebo roven osmnáctinásobku této částky,

d) 225 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných vyšší než osmnáctinásobek částky životního minima uve-

deného v písmenu a), avšak nižší nebo roven devatenáctinásobku této částky,

e) 205 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných vyšší než devatenáctinásobek částky životního minima uvedeného v písmenu a), avšak nižší nebo roven dvacetinásobku této částky,

f) 185 000 Kč, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných vyšší než dvacetinásobek částky životního minima uvedeného v písmenu a).“

(6) Bylo-li motorové vozidlo zakoupeno před podáním žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku a cena, za kterou bylo zakoupeno,

byla nižší, než by byla výše příspěvku na zvláštní pomůcku určená podle odstavce 5, stanoví krajská pobočka Úřadu práce výši příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla ve výši ceny, za kterou bylo motorové vozidlo zakoupeno.

(7) Součet vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč nebo 850 000 Kč, jestliže byl v této době poskytnut příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací plošiny nebo šikmé zvedací plošiny. Od vyplacených částek se při určování součtu odečítají částky, které osoba v tomto období vrátila nebo jejichž vrácení bylo prominuto. ■

FOTO Adam Stefaňák z Unsplash.com

Informace k výměně průkazu ZTP

TEXT Alena Vobořilová

V lednu letošního roku jsem dostala dotaz jednoho člena AP, který chtěl získat určité informace k výměně průkazu ZTP. Měla jsem asi tak stejné praktické zkušenosti s výměnou průkazu ZTP jako on, protože mi jeho platnost i platnost parkovacího průkazu končí také letos po 10 letech.

Sice si jako právnická mohu najít něco v právních předpisech, hlavně jaké výhody se váží k průkazu, kde podat žádost a nějaké další obecné věci, ale o průběhu vyřizování se moc nedozvím. Vždy jsem to řešila tak, že jsem došla na úřad, pod který v dané době tato problema-

tika spadala, informovala jsem se na postup a podle toho jsem postupovala. Pokud se mi něco nezdálo v návaznosti na to, co jsem věděla nebo slyšela, tak jsem se zeptala a řešila jsem to. Nepamatuji se, že bych u nás měla s vydáním těchto průkazů nějaké problémy.

Došla jsem se tedy v návaznosti na dotaz člena i s ohledem na to, že mě to také letos čeká, zeptat osobně na úřad práce a získat požadované obecné informace.

Vzhledem k tomu, že by tyto informace mohly zajímat i další naše členy a být jim alespoň trochu užitečné, rozhodla jsem se o ně se čtenáři podělit. Jedná se o informace z Úřadu práce v Českých Budějovicích, nelze vyloučit, že se mohou vyskytnout rozdíly u jiných úřadů práce.

Před skončením platnosti průkazu ZTP zasílá úřad práce držiteli průkazu obecný informativní dopis. S ohledem na konec platnosti průkazu doporučuji zajít na příslušný úřad práce a zjistit, zda končí jen platnost průkazu nebo i platnost posudku o zdravotním stavu. Rozlišuje se totiž platnost průkazu (plastové kartičky) a platnost posudku o zdravotním stavu, tedy nároku na průkaz ZTP. Pokud je posudek dosud platný, pak se vymění jen neplatný průkaz za nový – je třeba vyplnit formulář úřadu práce a dodat aktuální fotografii a asi za 14 dní je nový průkaz hotov.

Pokud končí platnost průkazu ZTP i posudku o zdravotním stavu, je třeba požádat znovu o vydání průkazu ZTP a proběhne nové řízení i posouzení zdravotního stavu, což v roce 2025 provádí již nově zříze-

ný Institut posuzování zdravotního stavu (viz článek v posledním Zpravodaji Asociace polio 2024). Úřad práce řízení přeruší a vyžádá si posudek od tohoto Institutu. V žádosti je třeba uvést svého praktického lékaře, lékařská zpráva se nedokládá.

Doporučuji zajistit si nové lékařské zprávy a doručit je svému praktickému lékaři a pořídit si jejich kopie. Institut si lékařské zprávy vyžádá, může požadovat další doplnění a zdravotní stav žadatele bude nově posuzován posudkovým lékařem. Posudkovou činnost dále vykonávají posudkoví lékaři, jejichž pracoviště byla zachována i v rámci Institutu, takže lékařská posudková služba je nadále zajišťována na stejných místech a ve stejném rozsahu, jako tomu bylo do roku 2024. V tomto případě trvá vydání rozhodnutí o průkazu ZTP podstatně déle v závislosti na průběhu řízení.

Platnost průkazu ZTP i platnost parkovacího průkazu končí dnem na nich uvedeném. Proto je nejlépe zjistit si na úřadu práce výše uvedené informace potřebné pro vydání nového průkazu ZTP v dostatečném časovém předstihu. O nový parkovací průkaz je možné požádat na městském úřadě, až když budete mít nový průkaz ZTP. Bude třeba opět žádost a jedna aktuální fotografie a tento průkaz je vydán na místě. ■

JARNÍ SETKÁNÍ

Veřejná schůze Asociace Polio

TEXT Redakce FOTO Jaroslava Šebestová

12. dubna jsme se sešli na Smíchově v Centrum Asociace polio, abychom se pozdravili a připomenuli si blížící se jarní svátky. Počasí nám přálo, pražská Bezba doprava fungovala, catering pod vedením Jarky Šebestové byl vynikající. Letošní 35. výročí založení Asociace polio dalo směr našemu vzpomínání i vymýšlení dalších setkání. Už teď se těšíme na Plavbu lodí po Vltavě v červnu, na výpravu za výstavou Na plotě do Ratměřic, na slavnostní akce při rekondicích, na Festival obrnářů. Hezky bylo.

V příštím čísle

- Jak probíhá naše 35. výročí – co připravili obrnáři za oslavy na rekondicích, na festivalu, pro informace ostatním?
- Seznámení se s novým vedením Asociace polio pro roky 2026–2030, výhledy do budoucna, očekávání a plány.

POLIO
ANIMOVANÝ DOKUMENT KLÁRY KUBENKOVÉ

